§2. Hai đường thẳng song song

22. Mệnh đề c) đúng.

23. (h.76)

Chứng minh SA và BC chéo nhau.

Giả sử SA và BC không chéo nhau, tức là chúng đồng phẳng. Khi đó S thuộc mp($ABCD$), điều đó mâu thuẫn với giả thiết S.$ABCD$ là hình chóp.

Vậy SA và BC chéo nhau.

Các cặp đường thẳng còn lại chứng minh tương tự.

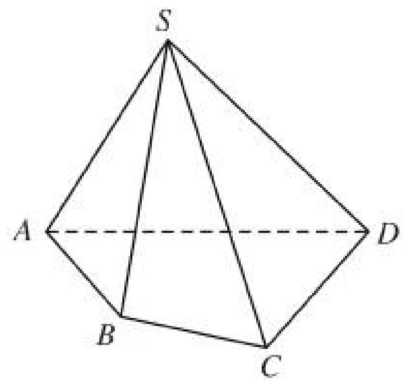

Hình 76

24. (h.77)

Gọi I là giao điểm của BC và AD. Khi đó

$$(SAD) \cap (SBC) = SI.$$

Giả sử có $M \in SD$, $N \in SC$ sao cho $AM \parallel BN$. Khi đó hai mặt phẳng (SAD) và (SBC) cắt nhau theo giao tuyến SI phải song song với AM và BN. Từ đó ta suy ra cách xác định điểm M và N như sau :

Từ A trong mp(SAD) ta kẻ đường thẳng song song với SI, cắt SD tại M ; từ B trong mp(SBC) ta kẻ đường thẳng song song với SI, cắt SC tại N. Khi đó M và N là hai điểm cần tìm.

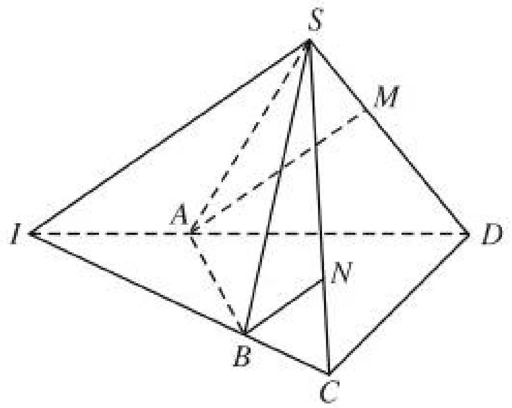

Hình 77

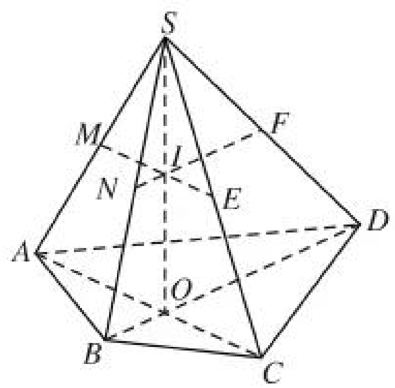

Hình 78

25. (h.78)

a) Xét tam giác SAC. Ta có ME là đường trung bình nên $ME \parallel AC$. Lí luận tương tự, $NF \parallel BD$.

b) Trong mp(SAC) gọi I là giao điểm của ME và SO. Dễ thấy I là trung điểm của SO. Từ đó FI là đường trung bình của tam giác SOD. Vậy $FI \parallel DO$. Gọi N' là giao điểm của đường thẳng FI với SB. Do $FN' \parallel BD$ và F là trung điểm của SD suy ra N' là trung điểm của SB, tức là $N' \equiv N$. Vậy ba đường thẳng ME, NF, SO đồng quy tại I.

c) Do ME và NF cắt nhau tại I, nên qua ME và NF xác định một mặt phẳng. Từ đó suy ra bốn điểm M, N, E, F đồng phẳng.

26. (h.79)

Gọi M', N', E', F' lần lượt là giao điểm của các cặp đường thẳng SM và AB, SN và BC, SE và CD, SF và DA. Khi đó M', N', E', F' lần lượt là trung điểm của các cạnh AB, BC, CD, DA.

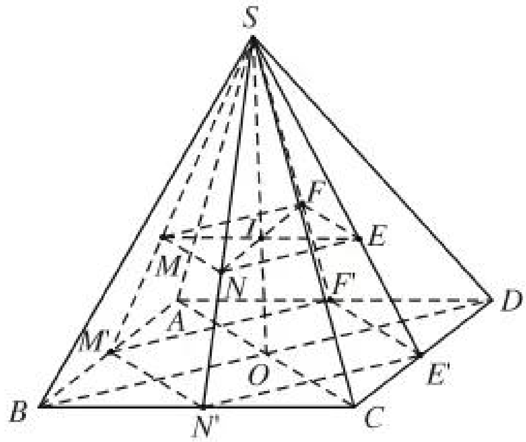

Hình 79

Vì M, N lần lượt là trọng tâm của các tam giác SAB và SBC nên

$$\frac{SM}{SM'} = \frac{SN}{SN'} = \frac{2}{3}$$

$$\Rightarrow MN \,//\, M'N' \text{ và } MN = \frac{2}{3}M'N'. \qquad (1)$$

Chứng minh tương tự, ta có :

$$EF \,//\, E'F' \text{ và } EF = \frac{2}{3}E'F' \qquad (2)$$

$$NE \,//\, N'E' \text{ và } NE = \frac{2}{3}N'E' \qquad (3)$$

$$MF \,//\, M'F' \text{ và } MF = \frac{2}{3}M'F'. \qquad (4)$$

a) $M'N'$ là đường trung bình của tam giác BAC suy ra

$$M'N' \,//\, AC \text{ và } M'N' = \frac{1}{2}AC \qquad (5)$$

tương tự $$E'F' \,//\, AC \text{ và } E'F' = \frac{1}{2}AC. \qquad (6)$$

Từ (5) và (6) suy ra $M'N' \,//\, E'F'$ và $M'N' = E'F' = \frac{1}{2}AC.$ (7)

Từ (1), (2), (7) suy ra $MN \,//\, EF$. Vậy bốn điểm M, N, E, F đồng phẳng.

b) Lí luận tương tự như câu a), ta suy ra

$$N'E' \,//\, M'F' \text{ và } N'E' = M'F' = \frac{1}{2}BD. \qquad (8)$$

Từ (1), (2), (3), (4), (7), (8) và $AC = BD$ suy ra

$MN = NE = EF = FM = \frac{1}{3}AC$. Vậy tứ giác $MNEF$ là một hình thoi.

c) Dễ thấy O cũng là giao điểm của $M'E'$ và $N'F'$. Xét ba mặt phẳng $(M'SE')$, $(N'SF')$ và $(MNEF)$. Ta có

$$(M'SE') \cap (N'SF') = SO$$
$$(M'SE') \cap (MNEF) = ME$$
$$(N'SF') \cap (MNEF) = NF$$
$$ME \cap NF = I.$$

Vậy theo định lí về giao tuyến của ba mặt phẳng thì ba đường thẳng SO, ME và NF đồng quy.

27. (h.80)

a) Ta có IJ là đường trung bình của tam giác BCD nên $IJ \parallel CD$.

Mặt khác $IJ \subset (IJE)$; $CD \subset (ACD)$, suy ra mp(IJE) cắt mp(ACD) theo giao tuyến $Ex \parallel CD$. Gọi F là giao điểm của Ex và AC. Thiết diện là hình thang $EFIJ$.

b) Để thiết diện $EFIJ$ là hình bình hành điều kiện cần và đủ là $IF \parallel JE$.

Điều này tương đương với $JE \parallel AB$ tức là khi và chỉ khi E là trung điểm của AD.

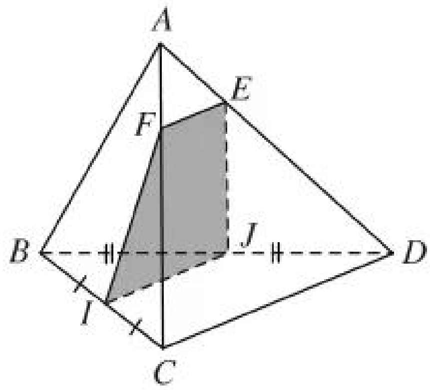

Hình 80

c) Thiết diện $EFIJ$ là hình thoi $\Leftrightarrow$ $EFIJ$ là hình bình hành và $IF = IJ \Leftrightarrow E$ là trung điểm của AD và $AB = CD$ (vì $IJ = \dfrac{1}{2}CD$ và khi E là trung điểm của AD thì $IF = \dfrac{1}{2}AB$).

28. (h.81)

a) Gọi M' và N' lần lượt là trung điểm của AB và AD. Dễ thấy :

$$\left.\begin{array}{r} MN \parallel M'N' \\ M'N' \parallel BD \end{array}\right\} \Rightarrow MN \parallel BD.$$

b) Ta có :

$$MN \subset (MNE)$$
$$BD \subset (ABCD)$$
$$MN \parallel BD$$

$\Rightarrow (MNE) \cap (ABCD) = Ex$ thoả mãn $Ex \parallel NM \parallel BD$.

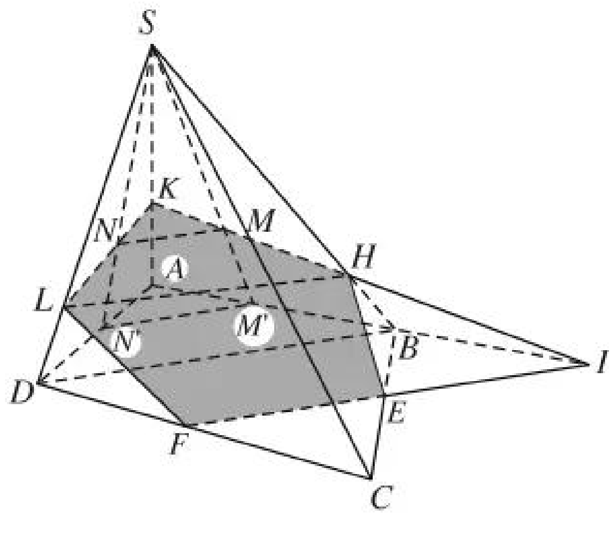

Hình 81

Vậy từ E ta kẻ đường thẳng song song với BD lần lượt cắt CD, AB tại F, I. Nối IM lần lượt cắt SB và SA tại H và K ; nối KN cắt SD tại L. Thiết diện cần tìm là ngũ giác $KLFEH$.

c) Ta có :

$$NM \subset \text{mp}(MNE)$$

$$DB \subset \text{mp}(SBD)$$

$$MN \,//\, DB$$

và $$(MNE) \cap (SBD) = LH.$$

Suy ra $$LH \,//\, DB.$$

29. (h.82)

a) Gọi A', B', C', D' lần lượt là trọng tâm của các tam giác BCD, CDA, ADB và ABC. Do A, B, C, D không đồng phẳng nên AA', BB', CC', DD' không đồng phẳng. Ta chứng minh các đoạn thẳng đó từng đôi cắt nhau.

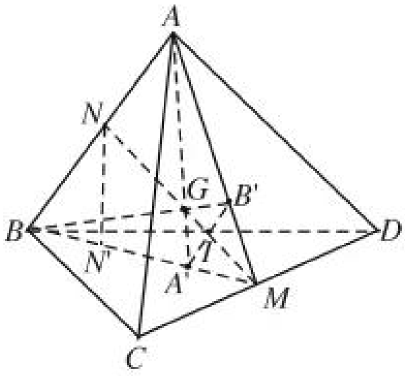

Hình 82

Gọi M là giao điểm của BA' và CD. Khi đó M là trung điểm của CD. Vì B' là trọng tâm tam giác ACD nên ba điểm A, B', M thẳng hàng. Vậy AA' và BB' cùng thuộc mp(ABM) và A' thuộc đoạn BM, B' thuộc đoạn AM nên AA' và BB' cắt nhau tại điểm G nào đó. Lí luận tương tự, ta cũng có các đường thẳng nói trên từng đôi cắt nhau. Vậy chúng phải đồng quy.

Ta có thể chứng minh cách khác như sau :

Lí luận như trên, trong tam giác ABM ta có AA' và BB' cắt nhau tại G. Vì

$$\frac{A'M}{MB} = \frac{B'M}{MA} = \frac{1}{3}$$

nên $A'B' \,//\, AB$.

Suy ra $$\frac{GA'}{GA} = \frac{GB'}{GB} = \frac{A'B'}{AB} = \frac{MA'}{MB} = \frac{1}{3}.$$

Vậy $$\frac{GA'}{GA} = \frac{GB'}{GB} = \frac{1}{3}.$$

Nhưng AA', BB' là hai đoạn thẳng tuỳ ý trong bốn đoạn thẳng AA', BB', CC', DD'. Vậy chúng đồng quy tại điểm G và điểm G chia trong mỗi đoạn thẳng đó theo tỉ số 3 : 1 kể từ đỉnh đến trọng tâm của mặt đối diện.

b) Nối M với G và kéo dài cắt AB tại N. Ta sẽ chứng minh N là trung điểm của AB và G là trung điểm của MN. Thật vậy, gọi I là giao điểm của MN với $A'B'$. Vì $A'B' \,//\, AB$, ta có :

$$\frac{IB'}{NB} = \frac{GB'}{GB} = \frac{1}{3}\ ;\ \frac{IB'}{NA} = \frac{MB'}{MA} = \frac{1}{3}$$

nên $$\frac{IB'}{NB} = \frac{IB'}{NA} \Rightarrow NB = NA.$$

Suy ra N là trung điểm của AB.

Kẻ $NN' \,//\, AA'$ ($N' \in BA'$).

Ta có N' là trung điểm của BA', suy ra A' là trung điểm của $N'M$. Do đó $A'G$ là đường trung bình của tam giác MNN'. Suy ra G là trung điểm của MN.

Vậy điểm G là trọng tâm của tứ diện $ABCD$.

30. (h.83)

a) Trong mp(BCD), từ D kẻ đường thẳng song song với BM cắt CB tại K. Đường thẳng KN cắt AC tại I. Trong mp(IKD), từ I kẻ đường thẳng song song với DK cắt đường thẳng DN tại J. Khi đó theo cách dựng ta có $IJ \,//\, BM$.

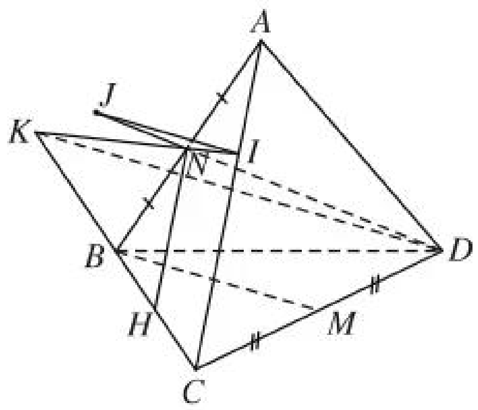

Hình 83

b) Do BM là đường trung bình của tam giác CKD nên

$$KD = 2BM = 2 \cdot \frac{a\sqrt{3}}{2} = a\sqrt{3}.$$

Gọi H là trung điểm của BC. Khi đó

$$NH \,//\, AC \Rightarrow \frac{NK}{NI} = \frac{KH}{HC} = \frac{3HC}{HC} = 3$$

$$\Rightarrow NK = 3NI \Rightarrow KD = 3IJ.$$

Vậy $$IJ = \frac{1}{3}KD = \frac{a\sqrt{3}}{3}.$$

31. a) *Trường hợp 1. MN // EF.*

Theo hệ quả của định lí giao tuyến của ba mặt phẳng (ABC), (ACD), $(MNEF)$ ta có $MN \parallel EF \parallel AC$. Do đó ta có

$$\frac{MA}{MB} = \frac{NC}{NB}, \frac{EC}{ED} = \frac{FA}{FD}$$

$$\Rightarrow \frac{MA}{MB} \cdot \frac{NB}{NC} \cdot \frac{EC}{ED} \cdot \frac{FD}{FA} = \frac{NC}{NB} \cdot \frac{NB}{NC} \cdot \frac{FA}{FD} \cdot \frac{FD}{FA} = 1 \text{ suy ra đpcm.}$$

Trường hợp 2. MN cắt EF tại O (h.84).

Theo định lí về giao tuyến của ba mặt phẳng (ABC), (ACD), $(MNEF)$ ta có MN, AC, EF đồng quy tại O. Kẻ $CI \parallel AB$, $CJ \parallel AD$ ($I \in MN$, $J \in FE$), ta có

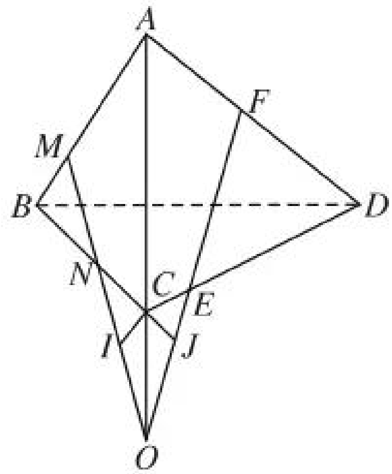

Hình 84

$$\frac{NB}{NC} = \frac{MB}{CI}, \frac{OC}{OA} = \frac{CI}{MA}$$

$$\Rightarrow \frac{MA}{MB} \cdot \frac{NB}{NC} \cdot \frac{OC}{OA} = \frac{MA}{MB} \cdot \frac{MB}{CI} \cdot \frac{CI}{MA} = 1.$$

Tương tự, ta có

$$\frac{EC}{ED} \cdot \frac{FD}{FA} \cdot \frac{OA}{OC} = 1.$$

Vậy
$$\frac{MA}{MB} \cdot \frac{NB}{NC} \cdot \frac{EC}{ED} \cdot \frac{FD}{FA} = \frac{OA}{OC} \cdot \frac{OC}{OA} = 1.$$

b) Giả sử mặt phẳng (MNE) cắt cạnh AD tại F'. Theo câu a), ta có

$$\frac{MA}{MB} \cdot \frac{NB}{NC} \cdot \frac{EC}{ED} \cdot \frac{F'D}{F'A} = 1.$$

Theo giả thiết $\frac{MA}{MB} \cdot \frac{NB}{NC} \cdot \frac{EC}{ED} \cdot \frac{FD}{FA} = 1 \Rightarrow F'D = FD$.

Vì F, F' đều nằm trong đoạn thẳng AD nên $F' \equiv F$. Điều này có nghĩa là bốn điểm M, N, E, F đồng phẳng.

32. (h.85)

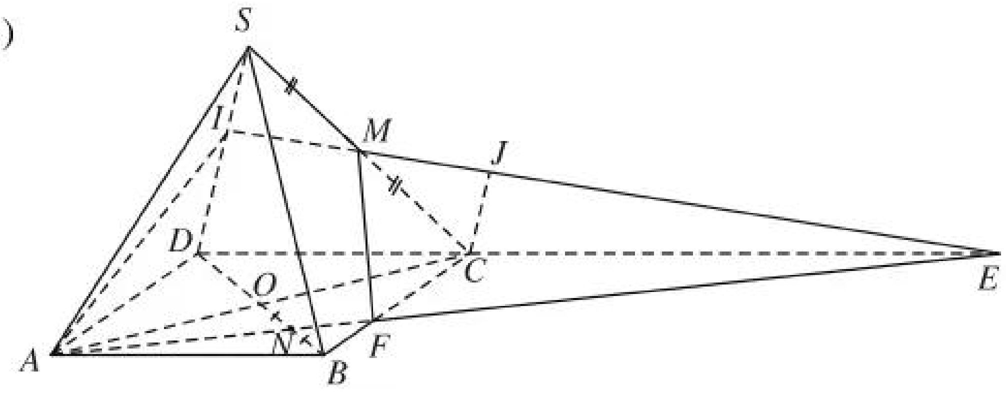

Hình 85

a) Kéo dài AN cắt DC tại E. Nối E và M cắt SD tại I, thế thì I chính là giao điểm của SD và mp(AMN).

b) Gọi F là giao điểm của AN với BC.

$BF \mathbin{//} AD \Rightarrow \dfrac{BF}{AD} = \dfrac{NB}{ND} = \dfrac{1}{3}$.

Từ $\qquad \dfrac{BF}{AD} = \dfrac{1}{3} \Rightarrow \dfrac{FC}{AD} = \dfrac{2}{3} \Rightarrow \dfrac{EC}{ED} = \dfrac{FC}{AD} = \dfrac{2}{3}$.

Kẻ $CJ \mathbin{//} SD$ ($J \in EI$). Ta có :

$$\frac{MC}{MS} = \frac{CJ}{IS}, \frac{ID}{CJ} = \frac{ED}{EC} \Rightarrow \frac{IS}{ID} = \frac{MS}{MC} \cdot \frac{EC}{ED} = 1 \cdot \frac{2}{3} = \frac{2}{3}.$$

Vậy $\dfrac{IS}{ID} = \dfrac{2}{3}$.